

a soja que mata

autor
Redacció

La soja s'ha convertit al nostre país en un producte molt habitual en alimentació humana i com a component de pinso per al bestiar. Però lluny del seu alt contingut proteic i de les seves qualitats benignes per a la nostra salut que tant es pregonen, el cultiu d'aquesta lleguminosa està entelat per una cara amarga a Llatinoamèrica, on desforesta, contamina i crea greus problemes socials i també de salut.

Bolivia, Paraguai, Argentina i Brasil són els quatre països llatinoamericans que més soja produeixen i exporten. La superfície destinada a aquest cultiu ha anat creixent en les dues darreres dècades, ocupa més de 38 milions d'hectàrees entre els quatre països i ha arribat a la selva amazònica, on ja es considera la principal causa de desforestació. Grups sensibles locals i estrangers adverteixen que una gran varietat d'ecosistemes únics s'estan eliminant per implantar el seu conreu. De costat a la desforestació directa, la desforestació indirecta és igual de perjudicial: són els espais que com a efecte col·lateral han estat ocupats per l'activitat humana, com ara infraestructures per al transport i nous espais agrícoles usats per la població desplaçada per la imposició de la soja.

A tota aquesta problemàtica s'hi suma el fet que cada vegada hi ha més soja transgènica resistent a herbicides als camps. Segons l'informe "La deuda de la soja", de Veterinaris sense Fronteres, a Argentina l'any 2002 gairebé tota era modificada genèticament. El seu suposat avantatge respecte les altres varietats és la resistència que presenta als herbicides. La conseqüència ha estat un major ús de fitosanitaris químics com el glifosat —que en aquest país ha passat a gastar-se'n d'1 a 150 litres entre 1994 i 2003—, l'aparició de més resistències entre les herbes adventícies i la contaminació de terres i aigües per culpa d'una utilització desmesurada. De retruc s'han donat casos d'intoxicació de treballadors rurals i de comunitats veïnes en les províncies productores.

Paral·lelament, la població local veu com es perden llocs de treball, ja que aquest tipus de soja, com que és resistent a l'herbicida, permet la sembra directament, sense llaurar i fer els tractaments per via aèria. I per si no n'hi hagués prou, el Grup de Reflexió Rural —entitat que forma part de la Xarxa per a una Amèrica Lliure de Transgènics— denuncia en el seu informe "Paraguay Sojero" desallotjaments forçosos de comunitats rurals per donar espai a aquest cultiu. El cas més greu és el de Tekojója, a Paraguai, on el juny de 2005 van morir dues persones i 270 van veure com les feien fora de casa i cremaven els seus habitatges i parcel·les. En aquest país el cultiu avança a un ritme de 2.500km²/any, segons el Moviment Agrari Popular.

Acció de denúncia de Veterinaris sense Fronteres al port de Barcelona. Veterinaris sense Fronteres.

Els problemes de salut i migració només agreugen els índexs de pobresa que ja tenen aquests països llatinoamericans (més de dos milions de nens desnodrits a Argentina, més de 15 milions d'afamats al Brasil). L'agricultura no repercuteix, aleshores, en la població local, sinó en les butxaques d'uns pocs. Es tracta d'un cost agrari per substitució, és a dir, es dedica un espai potencial agrari, no per a l'alimentació de la gent del país, sinó per a un producte dirigit sobretot a l'exportació que ocupa pocs treballadors.

El viatge transatlàntic

Aquesta soja que causa morts i pobresa a Llatinoamèrica arriba a Europa sobretot per engreixar el bestiar. Només Catalunya en va importar el 2004, 3,3 milions de tones per alimen-

tar la seva cabana ramadera, que segueix majoritàriament un sistema productiu intensiu que el fa dependre molt del pinso. Si s'haguessin conreat al Principat, haurien ocupat el 46% de la superfície total. Aquesta lleguminosa passa al davant de les altres bàsicament pel seu alt contingut proteic i actualment és un component "imprescindible" dels pinsos, ja que ajuda a obtenir uns rendiments molt competitius.

A les terres ibèriques no és impossible produir soja, però ni s'ha fomentat el seu conreu per no dependre tant de les importacions, ni s'ha investigat ni fet recerca per trobar cultius alternatius i composicions de pinsos adequades que fessin la nostra ramaderia menys

dependent de l'exterior. Per completar-ho, s'ha fomentat la ramaderia intensiva, àvida de soja per mantenir el ritme productiu.

El cultiu de la soja provoca desforestació, contaminació i pobresa a Llatinoamèrica

Al mateix temps es cau en un deute ecològic de nitrogen i fòsfor que ens arriba de Llatinoamèrica i que no retornem, sinó que s'acumula en el nostre subsòl procedent dels purins i genera un problema de residus important. A aquest deute s'hi pot sumar les emissions de diòxid de carboni per al seu transport i les conseqüències de la desforestació. Fent un exercici molt teòric de quantificació, l'informe "La deuda de la soja" parla d'un deute ecològic relacionat amb la importació d'aquesta lleguminosa de

500 milions d'euros, acumulat des de l'any 1997.

De fet, la soja és només la punta de l'iceberg d'un model agroexportador que segueixen molts països del sud esperonats per multinacionals residents al nord. Des de companyies subministradores d'insums, a empreses transportistes que es dediquen a portar matèries primeres d'una punta a l'altra del món, moltes butxaques continuen interessades en mantenir el sistema actual que porta fam a una banda i pèrdua d'explotacions familiars agràries a l'altra.

Concloent: la insostenibilitat està servida. □

No t'ho deixis perdre

Si tens possibilitats d'accedir a l'univers virtual, aprofita l'oportunitat per visitar algunes pàgines que t'aportaran molta més informació:

www.veterinarissensefronteres.org

www.noetmengiselmon.org

www.grr.org.ar

CONSELL CATALÀ DE
LA PRODUCCIÓ
AGRÀRIA ECOLÒGICA
CCPAE

Certifiquem els aliments ecològics catalans

CCPAE, organisme acreditat per:

Consell Català de la Producció Agrària Ecològica | Av. Meridiana 38, 1a | 08018 Barcelona

T. 935524790 | F. 935524791 | ccpae.darp@gencat.net

www.ccpae.org